

23 Αυγούστου 2026

Απαιτούμε ασφαλείς εκπαιδευτικές δράσεις με την ευθύνη της Πολιτείας και όχι με τεράστια γραφειοκρατία και διαρκή μετακύλιση των ευθυνών στους εκπαιδευτικούς.

Η νέα Υπουργική Απόφαση για τις «Εκπαιδευτικές δράσεις εκτός σχολικής μονάδας μαθητών/τριών Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης δημόσιων και ιδιωτικών σχολείων» επιχειρεί να συγκεντρώσει σε ένα ενιαίο θεσμικό πλαίσιο το σύνολο σχεδόν των εκπαιδευτικών επισκέψεων και μετακινήσεων των σχολείων. Η βασική παιδαγωγική κατεύθυνση είναι προφανώς θετική: **το σχολείο πρέπει να είναι ανοιχτό στην κοινωνία, στον πολιτισμό, στο φυσικό περιβάλλον, στην επιστήμη, στον αθλητισμό, στη βιωματική μάθηση και στην ενεργό συμμετοχή των μαθητών.** Η ίδια η απόφαση αναγνωρίζει ότι οι δράσεις εκτός σχολείου πρέπει να συνδέουν τη σχολική γνώση με το κοινωνικό, πολιτισμικό και φυσικό περιβάλλον και να υπηρετούν τη βιωματική μάθηση, την κοινωνικοποίηση και την ανάπτυξη δημοκρατικού ήθους.

Πίσω, όμως, από αυτή τη θετική παιδαγωγική διακήρυξη διαμορφώνεται ένα **ιδιαίτερα βαρύ πλαίσιο διοικητικών υποχρεώσεων.** Για άλλη μια φορά το Υπουργείο θεωρεί αυτονόητο ότι **κάθε νέα ρύθμιση μπορεί να μεταφράζεται σε επιπλέον πρακτικά, επιτροπές, δηλώσεις, αρχεία, αναρτήσεις, ελέγχους δικαιολογητικών, προκηρύξεις, συμβάσεις, εκθέσεις και ευθύνες για τους εκπαιδευτικούς και ιδιαίτερα για τις διευθύνσεις των σχολικών μονάδων.**

Η υπουργική απόφαση κάνει αναφορά σε όλες τις κατηγορίες δράσεων: εκπαιδευτικές επισκέψεις, διδακτικές επισκέψεις, επισκέψεις στη Βουλή, επισκέψεις στο πλαίσιο προγραμμάτων και σε Κέντρα Καινοτομίας, ημερήσιες εκπαιδευτικές επισκέψεις, συμμετοχή σε διαγωνισμούς και συνέδρια, μετακινήσεις στο εξωτερικό, Erasmus+ και σχολικές αθλητικές δραστηριότητες. Προβλέπεται μάλιστα ότι **ο συνολικός αριθμός δράσεων δεν μπορεί να είναι μικρότερος από έξι ανά τμήμα και διδακτικό έτος.**

Ήδη, εδώ, προκύπτει ένα σοβαρό ερώτημα. Οι εκπαιδευτικές δράσεις, που μέχρι σήμερα αποτελούσαν πρωτίστως δυνατότητα παιδαγωγικού σχεδιασμού, κινδυνεύουν να μετατραπούν σε έναν ακόμη αριθμητικό δείκτη που πρέπει να «πιαστεί». **Το σχολείο δεν χρειάζεται ποσοστώσεις δράσεων. Χρειάζεται δυνατότητα να οργανώνει όσες δράσεις θεωρεί παιδαγωγικά αναγκαίες, σύμφωνα με τις ανάγκες των μαθητών του, τις δυνατότητες του τόπου, το προσωπικό που διαθέτει και τις πραγματικές οικονομικές δυνατότητες των οικογενειών.**

Σε πάρα πολλές περιπτώσεις η επιλογή της ημερομηνίας πραγματοποίησης δράσεων εξαρτάται όχι από τις σχολικές μονάδες αλλά από φορείς όπως ΚΕΠΕΑ, μουσεία, χώρους τεχνών κλπ. Γι' αυτό τον λόγο δεν πρέπει να απαγορεύονται δύο δράσεις ενός τμήματος μέσα στον ίδιο μήνα. Να δίνεται η κατεύθυνση για μία δράση τον μήνα, αλλά να υπάρχει δυνατότητα μέσα από πλήρη αιτιολόγηση σε εξαιρετικές περιπτώσεις να υπάρχει και δεύτερη. Η απόλυτη τήρηση της συγκεκριμένης πρόβλεψης θα οδηγήσει στο να χαθούν, χωρίς λόγο, ευκαιρίες βιωματικής μάθησης.

Για κάθε δράση προβλέπεται οργανωμένη παιδαγωγική προετοιμασία πριν από την πραγματοποίησή της και αποτίμηση μετά την ολοκλήρωσή της. Η παιδαγωγική προετοιμασία είναι αυτονόητο στοιχείο κάθε σοβαρής εκπαιδευτικής δραστηριότητας. **Όταν όμως εντάσσεται μέσα σε ένα διαρκώς διογκούμενο πλέγμα τυπικών διαδικασιών, υπάρχει ο κίνδυνος η ουσία της παιδαγωγικής δουλειάς να χαθεί πίσω από την ανάγκη απόδειξης ότι όλα έγιναν, καταγράφηκαν και αρχειοθετήθηκαν.**

Η απόφαση εισάγει και νέα «Επιτροπή Οργάνωσης και Υλοποίησης Εκπαιδευτικών Δράσεων». Μέσα στις πρώτες δεκαπέντε ημέρες κάθε σχολικού έτους, σε κάθε σχολική μονάδα –εκτός από τα ολιγοθέσια και τα νηπιαγωγεία– συγκροτείται τριμελής επιτροπή με πρόεδρο τον/τη Διευθυντή/ντρια ή Προϊστάμενο/η και δύο εκπαιδευτικούς. **Η Επιτροπή έχει την ευθύνη για την οργάνωση των δράσεων, την εύρεση μεταφορικών μέσων και την ανάρτηση των σχετικών ανακοινώσεων στην ιστοσελίδα του σχολείου. Οι πολυήμερες δράσεις πρέπει επιπλέον να καταχωρίζονται στο myschool. Στα ολιγοθέσια σχολεία και τα νηπιαγωγεία όλες αυτές τις αρμοδιότητες αναλαμβάνει ο/η Προϊστάμενος/η.**

Πρακτικά, λοιπόν, δημιουργείται άλλη μία επιτροπή μέσα στη σχολική μονάδα και άλλο ένα διαρκές πεδίο ευθύνης. Και **ιδιαίτερα στα μικρά σχολεία και στα νηπιαγωγεία, όπου δεν υπάρχει καν δυνατότητα συγκρότησης επιτροπής, όλος ο διοικητικός φόρτος καταλήγει σε ένα πρόσωπο.**

Ένα από τα πιο προβληματικά σημεία της απόφασης είναι ότι, όταν μια δράση γίνεται σε οργανωμένο χώρο, η Επιτροπή και **ο Υπεύθυνος της δράσης πρέπει να μεριμνούν για τη λήψη αντιγράφων των απαιτούμενων αδειών νόμιμης λειτουργίας των εγκαταστάσεων και των παρεχόμενων υπηρεσιών. Ακόμη περισσότερο, η απόφαση αναφέρει ρητά ότι αρμόδιος για τον έλεγχο της καταλληλότητας του χώρου υποδοχής είναι ο Υπεύθυνος της δράσης.**

Εδώ ανακύπτει ένα θεμελιώδες ζήτημα: με ποια ειδική γνώση και με ποια θεσμική αρμοδιότητα καλείται ένας εκπαιδευτικός να πιστοποιήσει στην πράξη την «καταλληλότητα» ενός χώρου; **Ο εκπαιδευτικός μπορεί και πρέπει να εξετάζει αν ένας χώρος είναι παιδαγωγικά κατάλληλος για τους μαθητές του. Δεν είναι όμως μηχανικός, επιθεωρητής ασφάλειας, υγειονομικός ελεγκτής ή διοικητικός υπάλληλος αδειοδοτήσεων. Η ευθύνη για τη νομιμότητα και την ασφάλεια ενός χώρου πρέπει να ανήκει στον φορέα που τον λειτουργεί και στις αρμόδιες κρατικές υπηρεσίες που τον αδειοδοτούν και τον ελέγχουν.**

Η γραφειοκρατία δεν τελειώνει με την επιστροφή στο σχολείο. Μετά την ολοκλήρωση πολυήμερης δράσης, ο Υπεύθυνος σε συνεργασία με τους συνοδούς υποχρεούται να συντάξει έκθεση για τη διεξαγωγή της δράσης, την τήρηση του προγράμματος και τον βαθμό επίτευξης των εκπαιδευτικών στόχων. Η έκθεση κατατίθεται στη διεύθυνση του σχολείου και κοινοποιείται στη Διεύθυνση Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης. Για ποιο λόγο θα γίνεται αυτό; Πώς θα αξιοποιείται; Απλά θα γίνεται και κανένας δεν θα ασχολείται ούτε θα κάνει κάτι. **Άλλη μία εργασία, λοιπόν, η οποία προστίθεται χωρίς ουσία, στο ήδη υπερφορτωμένο διοικητικό έργο των εκπαιδευτικών.**

Ιδιαίτερα προβληματικές είναι οι διαδικασίες που προβλέπονται όταν χρησιμοποιείται μισθωμένο όχημα. Για μετακινήσεις χωρίς διανυκτέρευση, η διεύθυνση του σχολείου πρέπει να αναρτά πρόσκληση ενδιαφέροντος. Η σχολική Επιτροπή πρέπει να ελέγχει αν το τουριστικό γραφείο πληροί σειρά νόμιμων προϋποθέσεων και ο Σύλλογος Διδασκόντων να επιλέγει με αιτιολογημένη απόφαση την πλέον συμφέρουσα προσφορά, αναφέροντας τον αριθμό και το ύψος των προσφορών, τα κριτήρια επιλογής και τους

λόγους απόρριψης των υπολοίπων. Το τουριστικό γραφείο πρέπει να προσκομίσει άδειες, ασφαλιστήρια, φορολογική και ασφαλιστική ενημερότητα, πιστοποιητικά ΓΕΜΗ και άλλα νομιμοποιητικά στοιχεία.

Προφανώς χρειάζεται αυστηρός έλεγχος όσων μεταφέρουν παιδιά. Το ερώτημα όμως είναι άλλο: **γιατί ο ουσιαστικός έλεγχος αυτών των επαγγελματιών και των νομιμοποιητικών τους εγγράφων μεταφέρεται στους εκπαιδευτικούς;**

Το κράτος διαθέτει φορολογικές υπηρεσίες, ασφαλιστικούς οργανισμούς, μητρώα επιχειρήσεων, υπηρεσίες τουρισμού και ελεγκτικούς μηχανισμούς. **Θα έπρεπε να υπάρχει ένα κεντρικό, πιστοποιημένο μητρώο νόμιμων και ελεγμένων μεταφορικών και τουριστικών επιχειρήσεων, από το οποίο τα σχολεία να μπορούν να επιλέγουν. Δεν είναι δουλειά του εκπαιδευτικού να μετατρέπεται σε υπάλληλο ελέγχου δημοσίων συμβάσεων.**

Για δράσεις με διανυκτέρευση προβλέπεται πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος, δημοσίευση στην ιστοσελίδα του σχολείου και της Διεύθυνσης Εκπαίδευσης, συγκέντρωση προσφορών, συγκρίσιμες τεχνικές και οικονομικές προσφορές, διαδικασία επαναπροκήρυξης αν δεν υπάρχουν τρεις προσφορές, επιτροπή αξιολόγησης, πρακτικό, ανάρτηση αποτελέσματος, τριήμερη προθεσμία ενστάσεων και τελικά ιδιωτικό συμφωνητικό με το τουριστικό γραφείο. Το σχολείο μετατρέπεται ουσιαστικά σε μικρή αναθέτουσα αρχή. Και **όλα αυτά εκτελούνται από εκπαιδευτικούς οι οποίοι ούτε διοικητικό προσωπικό είναι ούτε οικονομολόγοι ούτε νομικοί ούτε ειδικοί στις τουριστικές συμβάσεις.**

Όταν η μετακίνηση πραγματοποιείται με τουριστικό λεωφορείο, ο/η Διευθυντής/ντρια πρέπει να ενημερώνει εγγράφως την Τροχαία και τουλάχιστον τρεις ημέρες πριν από την αναχώρηση να αποστέλλει ηλεκτρονικά άδεια κυκλοφορίας, δίπλωμα οδηγού, πιστοποιητικό επαγγελματικής ικανότητας, ασφαλιστήριο, ΚΤΕΟ, βεβαίωση καλής λειτουργίας ταχογράφου και επικαιροποιημένο ταχογράφο του οχήματος. Και η απόφαση προχωρά ακόμη περισσότερο: **ο Υπεύθυνος και οι συνοδοί προβλέπεται ότι «επιβλέπουν την τήρηση των ορίων ταχύτητας».**

Η συγκεκριμένη διατύπωση είναι ενδεικτική της λογικής της απόφασης. Η τήρηση των ορίων ταχύτητας αποτελεί υποχρέωση του οδηγού και αντικείμενο ελέγχου της Τροχαίας. **Ο συνοδός εκπαιδευτικός έχει ως βασική αποστολή την επίβλεψη και ασφάλεια των μαθητών μέσα στο λεωφορείο. Δεν μπορεί σταδιακά να μετατρέπεται ταυτόχρονα σε ελεγκτή οδηγού, οχήματος, ταχογράφου και τουριστικού γραφείου.**

Για τις δράσεις με διανυκτέρευση το σχολείο πρέπει να τηρεί ειδικό φάκελο, στον οποίο φυλάσσονται αντίγραφα των συμβάσεων με τα τουριστικά γραφεία και οι εκθέσεις των Υπεύθυνων των δράσεων για δύο χρόνια.

Και έτσι ο κύκλος κλείνει: **σχεδιάζουμε, συνεδριάζουμε, αποφασίζουμε, συντάσσουμε πρακτικά, ενημερώνουμε, αναρτούμε, προκηρύσσουμε, συγκεντρώνουμε προσφορές, ελέγχουμε επιχειρήσεις, υπογράφουμε συμβάσεις, αποστέλλουμε έγγραφα, ενημερώνουμε την Τροχαία, συνοδεύουμε και έχουμε την ευθύνη δεκάδων παιδιών, επιστρέφουμε, συντάσσουμε έκθεση και τέλος... αρχειοθετούμε!**

Οι εκπαιδευτικές επισκέψεις είναι αναπόσπαστο μέρος της παιδαγωγικής διαδικασίας. Οι εκπαιδευτικοί τις οργανώνουν εδώ και δεκαετίες, γιατί γνωρίζουν ότι η μάθηση δεν περιορίζεται στους τέσσερις τοίχους της τάξης. Το Υπουργείο, όμως, αντί να διευκολύνει αυτή τη λειτουργία, κινείται στην αντίθετη κατεύθυνση.

Από τη μια καλεί το σχολείο να είναι εξωστρεφές, δημιουργικό, ανοιχτό στην κοινωνία, να οργανώνει πολλές δράσεις και να αναπτύσσει προγράμματα. Από την άλλη, **κάθε φορά που ένας εκπαιδευτικός επιχειρεί να βγάλει τους μαθητές έξω από την τάξη, τον περιμένει ένα ολοένα μεγαλύτερο διοικητικό και γραφειοκρατικό φορτίο. Αυτό αποτελεί μια βαθιά αντίφαση της εκπαιδευτικής πολιτικής.**

Το ανοιχτό σχολείο δεν οικοδομείται με περισσότερα έντυπα. Η βιωματική μάθηση δεν ενισχύεται με περισσότερα πρακτικά. Η ασφάλεια δεν εξασφαλίζεται επειδή ο δάσκαλος μετατρέπεται σε ελεγκτή τουριστικών επιχειρήσεων, λεωφορείων και εγκαταστάσεων. **Η ανάληψη παιδαγωγικής ευθύνης δεν μπορεί να ταυτίζεται με τη μεταφορά κάθε διοικητικής, οργανωτικής και ενδεχομένως νομικής ευθύνης στις πλάτες των εκπαιδευτικών.**

Ζητάμε ένα πραγματικά λειτουργικό θεσμικό πλαίσιο για τις εκπαιδευτικές μετακινήσεις στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση, το οποίο θα εξασφαλίζει πρώτα απ' όλα την ασφάλεια των μαθητών αλλά ταυτόχρονα θα προστατεύει τους εκπαιδευτικούς και θα περιορίζει τη γραφειοκρατία. Απαιτούμε:

- δραστική απλοποίηση των διαδικασιών για τις εκπαιδευτικές επισκέψεις και μετακινήσεις,
- μία ενιαία ηλεκτρονική διαδικασία καταχώρισης, χωρίς πολλαπλές αποστολές των ίδιων στοιχείων σε διαφορετικές υπηρεσίες,
- κεντρικό πιστοποιημένο μητρώο τουριστικών και μεταφορικών επιχειρήσεων που έχουν ήδη ελεγχθεί από τις αρμόδιες κρατικές υπηρεσίες,
- οι έλεγχοι νομιμότητας, ασφάλειας εγκαταστάσεων, οχημάτων, οδηγών και επιχειρήσεων να πραγματοποιούνται από τις αρμόδιες δημόσιες αρχές και όχι από τους εκπαιδευτικούς,
- σαφή οριοθέτηση της ευθύνης των συνοδών εκπαιδευτικών αποκλειστικά στο πλαίσιο της εύλογης παιδαγωγικής εποπτείας,
- θεσμική και νομική κάλυψη των εκπαιδευτικών που συμμετέχουν ως Υπεύθυνοι και συνοδοί σε εκπαιδευτικές μετακινήσεις,
- ουσιαστική διοικητική υποστήριξη των σχολικών μονάδων και ιδιαίτερα των μικρών και ολιγοθέσιων σχολείων,
- μείωση κατά μία ώρα την εβδομάδα, του ωραρίου των μελών της τριμελούς επιτροπής Οργάνωσης και Υλοποίησης Εκπαιδευτικών Δράσεων,
- κατάργηση κάθε περιττής έκθεσης, επαναλαμβανόμενης ενημέρωσης και αλληλοεπικάλυψης εγγράφων,
- πραγματική οικονομική στήριξη των εκπαιδευτικών δράσεων, ώστε η συμμετοχή των παιδιών να μη συναρτάται από τις οικονομικές δυνατότητες της οικογένειάς τους.

Οι εκπαιδευτικοί θέλουμε τα παιδιά έξω από τους τέσσερις τοίχους του σχολείου. Θέλουμε επισκέψεις σε μουσεία, θέατρα, αρχαιολογικούς χώρους, περιβαλλοντικά κέντρα, χώρους επιστήμης και πολιτισμού. Θέλουμε εκπαιδευτικά ταξίδια, συνεργασίες σχολείων, ευρωπαϊκά προγράμματα και δράσεις που κάνουν το σχολείο ζωντανό. Δεν δεχόμαστε όμως κάθε παιδαγωγική πρωτοβουλία να συνοδεύεται από έναν νέο φάκελο ευθύνης για τον εκπαιδευτικό.

**Απαιτούμε λιγότερη γραφειοκρατία, περισσότερη παιδαγωγική ελευθερία.
Ασφαλείς εκπαιδευτικές δράσεις με την ευθύνη της Πολιτείας και όχι με τη διαρκή
μετακύλιση των ευθυνών στους εκπαιδευτικούς.**

**Δημοκρατική Συνεργασία
Εκπαιδευτικών Π.Ε.**